

**Про роль НМЦ ПТО в організації технічної творчості
та винахідницької роботи в ПТНЗ області**

**Діти тим талановитіші та розумніші,
чим більше можливостей бути
талановитими й розумними ми їм надамо**

О. Грединарова

У зв'язку з проголошенням Президентом України 2013 року Роком дитячої творчості активізувалась гурткова робота в ПТНЗ області. У червні 2013 року НМЦ ПТО було організовано участь ПТНЗ області у Всеукраїнському огляді-звіті переможців регіональних фестивалів технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів, де Профтехосвіта Дніпропетровщини була представлена 45 експонатами промислово-аграрного комплексу, Петриківським розписом та іншими виробами українських народних ремесел із 13 ПТНЗ: МЦППВ, ЦППРК-1, ДЦППРК, ДЦППРКБА, ДЦППРКТС, КПОРКТРС, ДЦПО, КПГТЛ, МПЛ, ТПАЛ, ОПТУ, МПТУ, ПТУ-79. Разом з тим, моделей винахідництва та раціоналізаторства було представлено обмаль.

За результатами виставки, з метою реалізації пріоритетів, визначених Міністерством освіти і науки України на 2013-2014 навчальний рік, підвищення якості професійних знань випускників ПТО, базованих на рівнях компетенцій, визначених Національною рамкою кваліфікації, основною задачею перед керівниками ПТНЗ стала активізація роботи педагогічного колективу з технічної творчості серед учнів, навчання їх основам раціоналізаторства та винахідництва.

Напрямами цієї роботи є:

- розширення мережі гуртків технічної творчості;
- впровадження на завершальному етапі навчання виконання учнями реальних дипломних робіт;
- введення курсу «Основи раціоналізаторства та винахідництва» до блоку вільнообраних предметів.

Навчально-методичним центром ПТО у Дніпропетровській області розроблено і запропоновано ПТНЗ області для

впровадження у навчально-виробничий процес 4 варіанти навчальних програм курсу «Основи раціоналізаторства та винахідництва» (12, 15, 16, 25 годин).

За наслідками тарифікації встановлено, що:

- в 31 ПТНЗ області (54%) впроваджено вільнообраний предмет «Основи раціоналізаторства та винахідництва» - охоплено 180 груп ІІ, ІІІ курсів та ТУ (за програмою 12 годин – 17 ПТНЗ (12 з них зменшили програму до 10 годин), 15 годин – 8 ПТНЗ, 16 годин – 2 ПТНЗ, 25 годин – 5 ПТНЗ; аж по 5 годин в 6 групах виділено в НПЛ, 2 з них учні з фізичними та розумовими вадами)
- в 14 ПТНЗ цей предмет викладають викладачі за фахом «інженер-механік» (ДРЦПТО, ВПУ-17, ПТУ-2, 6, 74, ДЦППРКТС, КПГЕМЛ, КПГМЛ, НПЛ, ПГЛ, ТПГЛ, ЗДЦПТО, КЦПО, ЗДПЛ); в КЦППРКБГ та ППЛ – спеціалісти за фахом «викладач трудового навчання»; в КПТМЛ, ДПЛ, ТПАЛ, ПТУ-79 – викладачі фізики, хімії, математики; в КПЛ, ОПТУ – викладачі загально-технічних предметів; в ДВПУ – майстри в/н в групах верстатників; в ДЦПТО – викладачі спецпредметів; в 6 ПТНЗ – директори (ПТУ-6, КПГМЛ, КПЛ, ДЦППРКБА, ВПУ-75).

На сайті НМЦ ПТО створено сторінку з раціоналізаторства та винахідництва, де розміщено методичні рекомендації щодо викладання предмету «Основи раціоналізаторства та винахідництва» (варіанти навчальних планів та програм), навчальний посібник А.В.Іванчука «Основи винахідницької діяльності», збірник матеріалів Дніпропетровської області до Всеукраїнського огляду-звіту технічної творчості учнів ПТНЗ, роботи учнів ПТНЗ області.

За результатами проведеного моніторингу щодо гурткової роботи у 2013-2014 н.р. слід відзначити, що загальна кількість учнів, охоплених позаурочною діяльністю збільшилась до 69% (у минулому році 63%) і складає 17402 особи. Збільшилась кількість учнів, що відвідують гуртки технічної творчості (1568 осіб – 9%), більше учнів залучено до науково-дослідницької роботи (492 особи – 2,8%). Але разом з тим є заклади, де дуже низький відсоток у забезпеченні позаурочної роботи: МЦППВ – 17%, КЦПО – 23%, ДВПУ – 35%; КНВЦ, ТПАЛ – 38%; ВПУ-17, МПЛ – 39%.

У листопаді 2013 року на базі Дніпропетровського обласного центру науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді НМЦ ПТО у Дніпропетровській області проведено семінар заступників директорів ПТНЗ, які відповідають

за напрямок роботи «Технічна творчість», та керівників гуртків. В ході семінару розглянуто грані співпраці з технічної творчості в умовах ПТНЗ та позашкільних навчальних закладів, формування креативної особистості в ПТНЗ сучасними формами позаурочної роботи. До роботи семінару були залучені науковці з ВНЗ, які розкрили більш детальну організаційну роботу з питань раціоналізаторства та винахідництва. Керівниками гуртків ДОЦНТТІТУМ проведено майстер-класи з авіамоделного та автомоделного напрямів.

На виконання Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 роки, з метою популяризації творчих технічних ідей, підтримки талановитих учнів професійно-технічних навчальних закладів, розвитку їх здібностей, активізації творчої діяльності їх наставників та обміну досвідом було розроблено спільні заходи НМЦ ПТО ДОЦНТТІТУМ та підготовлено проект наказу департаменту освіти і науки облдержадміністрації «Про спільні заходи з розвитку технічної творчості учнівської молоді». Але цьому наказу ходу не дали.

У 2012-2013 навчальному році учні КПГТЛ взяли участь у м. Києві на виставці «Наш пошук тобі, Україно!» та посіли I місце і отримали 4 дипломи I ступеня (проблема участі ПТНЗ у цій виставці – виставка діє протягом року, навчальні заклади не хочуть надавати експонати на такий термін, бо вони беруть участь і в інших заходах, де треба виставлятися). Також ці роботи були представлені на виставці за участю Президента України та на виставці під час проведення колегії МОН України.

Відповідно до плану спільних заходів департаменту освіти і науки облдержадміністрації та Навчально-методичного центру профтехосвіти у Дніпропетровській області у травні поточного року готується проведення підсумкового огляду технічної творчості учнів ПТНЗ.

Підготовлено та направлено до ПТНЗ лист департаменту освіти і науки облдержадміністрації від 05.02.2014 № 562/0/211-14 про цей захід та запропоновано навчальним закладам протягом лютого-квітня 2014 року провести I етап огляду в навчальному закладі, де визначити кращі роботи, які можуть бути представленими для демонстрації на заключному етапі.

НМЦ ПТО розроблено умови проведення цього огляду, направлено до департаменту освіти і науки облдержадміністрації

для узгодження, але позитивної відповіді не отримано. ДОН ОДА вирішило наступного року зареєструвати в юстиції наказ про проведення щорічного обласного огляду-конкурсу технічної творчості учнів ПТНЗ з виділенням коштів на нагородити переможців. А в цьому році провести виставку технічної творчості під час гала-концерту художньої самодіяльності, який планується на 6 червня у м. Кривому Розі.

Пропоную провести відбірковий тур по регіонам і визначити претендентів до участі у заключному етапі.

Рішення
навчально-методичної ради НМЦ ПТО
у Дніпропетровській області

Заслухавши та обговоривши інформацію методиста Куницької І.В. «Про роль НМЦ ПТО в організації технічної творчості та винахідницької роботи в ПТНЗ області», рада засвідчує про активізацію гурткової роботи з науково-технічного напрямку в ПТНЗ області та спроби до винахідницької діяльності.

Виходячи з вищевикладеного, навчально-методична рада вирішила рекомендувати:

1. Навчально-методичному центру ПТО:

- 1.1. Сприяти участі ПТНЗ області у Всеукраїнських виставках технічної творчості, раціоналізаторства та винахідництва
- 1.2. Поповнювати на сайті НМЦ ПТО сторінку з раціоналізаторства та винахідництва учнівськими проектами
- 1.3. Активніше підтримувати зв'язок з ДОЦНТТІТУМ з питань організації технічної творчості та винахідницької роботи

2. Директорам ПТНЗ:

- 2.1. Розглянути питання щодо створення в навчальних закладах клубів, спілок раціоналізаторів та винахідників
- 2.2. Вирішити питання впровадження в навчальний процес курсу «Основи раціоналізаторства та винахідництва»
- 2.3. Сприяти розвитку можливостей фінансування гуртків технічної творчості
- 2.4. Винайти можливості стимулювання творчої активності учнів